

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

44. An Capitulum Sede vacante possit compellere executores
testamentorum ad eorum complementum? Et alij casus circa hoc
inferuntur, & explanantur. Ex p. 8. tr. 4. res. 24.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

successori, Bonifac. VIII. in cap. quia saepe 40. de elect. in 6.

2. Nec modò bona mobilia, quæ seruando seruari possunt, abalienare Capitulum non est integrum; sed nec immòbilia sine Sedis Apostolicæ auctoritate, Concil. Ilerdense can. 12. Nullis Clericorum cuiuslibet ordinis, officij, gradusve sit, quidquam domo præsumat, vel quod de utilitate instrumenti domus esse cognoscitur, id est mobilis, aut immobilis rei Ecclesiasticæ, conetur inuadere: pena alienantis ea bona est excommunicatio, non lata, sed ferenda sententia, & vix quoque peregrina ei communitio concedi debet, Concil. ibid.

3. Ad alienationes autem factas à Capitulo sine auctoritate Papæ quod attinet, eas electus Episcopus, cum erit confirmatus, rescindere, ac si ad Ecclesiæ suæ utilitatem pertinent, confirmare poterit vt indicabat can. 16. Ancyrana Synodi, his verbis: Si qua de rebus Ecclesiæ, cum Episcopus non est, Presbyteri vendiderunt, placuit rescisso contractu ad ius Ecclesiæ reuocari: similiter, si quid Episcopus sine Capituli consensu distraxit, de bonis Ecclesiæ suæ immobilibus, ea rata fore aut irrita velle potest, sicut docet Abb. in cap. 1. de his, quæ sunt à Prælato. Ita Bannius

4. Sed circa præsentem quæstionem, ne deseras videre Molinam tom. 6. tract. 1. disp. 11. num. 15. & latius Merolla tom. 3. disp. 7. c. 7. dub. 17. per totum.

RESOL. XLII.

An Capitulum Sede Vacante possit concedere Indulgentias?

Et quid de consuetudine iuxta hoc?

Vel an sit iurius, quod Capitulum committat alicui Episcopo, vt Indulgentias concedat in nomine ipsius Capituli? Ex p. 8. tr. 4. Ref. 35.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 5. Ref. 41. §. ad lin. 4.

§. 1. **N**egatiuè respondet Rodriguez in sum. tom. 1. c. 71. num. 22. vbi sic ait: *El Cabildo Sede vacante no puede conceder indulgencias, porque aunque el poder para las conceder pertenece à jurisdiccion Episcopal, como lo tiene semo Tomar, y consta del derecho, y nota Zabarella. No se comunica esto al Cabildo, Sede vacante, por ser este acto propriamente Episcopal, y assi lo mas seguro es, que el Cabildo le cometa à algun Obispo, como lo da à entender Zabarella, al qual sigue Pavinio. Lo qual se ha de tener aunque Ludovico Boloñino, al qual parece que sellega Navarro y Henriquez, tenga que el dicho Cabildo las puede conceder principalmente si la costumbre lo ha admitido.* Ita ille; cui adde Genuensem in Praxi Archiep. cap. 87. num. 32. Marcellum Culpæ in Praxi Archiep. cap. 44. num. 22. Henriquez, Reginaldum, Bonacinam, Tuscum, Ledesimam, Cordubam, & alios, quos citat Merolla tom. 3. disp. 7. cap. 7. dub. 16. num. 155.

Sup. hoc ibidem in lin. penult. præcitata in §. not. præterite.

2. Sed ipse contrariam sententiam existimat probabiliorè, & in eius fauorem adducit plures Doctores, & illam signanter tenet Molina de Insit. tom. 6. tract. 5. disp. 11. num. 6. vbi sic ait. Possit Capitulum concedere indulgentias, quia est actus iurisdictionis, censet probabilis Panorm. vbi supra vers. tertio decimo, posse illas concedere, sicut & Episcopus; in quam sententiam inclinant Nauarr. §. in Leuatico, monitor. 31. num. 6. & 7. quia ait consuetudine esse receptam, Syluest. verb. capitulum, in calce n. 5. & alij. Ad eandem sententiam accedit Panvinus vbi supra, q. 4. prima part. principal. Neque id probo, quod ait: debere scilicet Capitulum vt Episcopum electum nondum consecratum eas concedere per

Episcopum alium consecratum, quem ad id vocent. Neque enim illud est potestatis ordinis, sed solius iurisdictionis. Ita Molina, cui adde Azorium part. 21. 3. cap. 37. q. 9. qui tamen obseruat tutius esse, vt Capitulum committat alicui Episcopo, vt indulgentias cedat nomine ipsius Capituli.

RESOL. XLIII.

An Capitulum Sede Vacante possit commutare vltimas voluntates in casibus, in quibus poterat Episcopus? Ex p. 8. tr. 4. Ref. 34.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè, quod probatur, quia in huiusmodi iurisdictione ordinaria, quæ Episcopo competit iure communi, mortuo Episcopo succedit Capitulum, vt probatum est sæpius, negari autem non potest, quin commutato vltimæ voluntatis sit actus iurisdictionis Episcopalis, ergo, &c.

2. Nota tamen, quòd in his commissionibus commutationum vltimæ voluntatis, quæ sunt Episcopo in casibus, in quibus iure ordinatio non posset Episcopus commutare, non succedit ei Capitulum; in aliis verò succedit. Prior conclusionis pars patet, tum quia ea, quæ iure speciali delegato competeant Episcopo, non transeunt in Capitulum, vt supra d. præmissi. vnic. huius quæst. circa med. post alios tradidimus; tum quia speciales commissiones factas Episcopo non transeunt in Capitulum, Sede vacante, sed in successorem, si factæ sint sub nomine dignitatis, textus est in cap. quoniam Abbas, de off. deleg. Si verò sub nomine personæ, expirat cum persona, vt ibidem tradunt Doctores, & notauit etiam Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 27. num. 2. eo quòd subiectum, cui inhærebat, deficiat, arg. l. 2. ff. de vst. l. 1. vbi Bart. in sim. ff. de vst. & vst. leg. cum simil. Posterior pars probatur, quia in iis, quæ competunt Episcopo iure ordinario, & communi, delegatio & commissio Papæ non facit cum delegatum sed solum excitat eius iurisdictionem, cap. licet in corrigendis, de off. ord. & cap. fin. de simon. cum simil. atque in specie dispensationum tradit post alios Sanchez de lib. 8. disp. 2. num. 10. ad fin. Et hæc omnia docet etiam Moneta de commut. vlt. volunt. cap. 5. num. 477. & seq. cui adde Molinam de Insit. tom. 5. tract. 5. disp. 11. num. 5.

RESOL. XLIV.

An Capitulum Sede Vacante possit compellere executores testamentorum ad eorum complementum.

Et alij casus circa hoc conferuntur, & explanantur. Ex p. 8. tr. 4. Ref. 24.

§. 1. **R**espondeo cum Doctoribus, quos citat, & sequitur Merolla tom. 3. disp. 7. c. 7. dub. 11. num. 36. succedere Capitulum in potestate compellendi executores testamentorum, & ipsis negligentibus procedendi ad executionem illorum.

2. Vnde Rodriguez in summa tom. 1. cap. 71. num. 10. sic ait, *El Cabildo Sede vacante no solamente puede compeler à los executores del testamento, mas aun puede executar el testamento siendo negligentes los executores en su complemento. Conforme la comun, que traen Covarrubias y Pavinio, puede compelerlos à que den cuenta de su administracion, como lo afirma Imola, y Fronco.* Ita ille.

3. Igitur Capitulum, Sede Vacante, potest succedere.

dece cum cura & auctoritate in exequendis vltimis testamentorum voluntatibus; Succedit, sic Ioannes Andreas in cap. Ioannes, de testament. Panvinus part. 2. quest. 7. Poterit igitur Capitulum, Sede Vacante, executores testamentorum compellere; vt pias defunctorum voluntates exequantur intra annum, iuxta id quod habetur in cap. nos quidem, de testament. & authentic. Hoc amplius, de fideicommiss. Poterit etiam pauperes eligere, in quos hereditas ad huncvltim relicta distribuatur, vbi nulli curatores, vel executores vltimae voluntatis sint dati, vel exequi eam non curent. Ioannes Calderinus consil. 20. de testament. Panvinus part. 2. q. 7. Poterit etiam executionis diem prorogare. Dominicus in additio. ad consilia Calderini consil. 3. de offic. Religiosos iidem piam voluntatum executores potest compellere ad reddendas rationes. Panvinus part. 2. q. 7. num. 6. Valet etiam Capitulum, Sede vacante, hereditatem Ecclesiae legatam adire: quam tamen si Episcopus damnosam Ecclesiae invenerit, beneficio restitutionis in integrum repudiabit. Pari ratione poterit Capitulum transigere, & compromissum facere Panvinus part. 2. quest. 7. numer. 18. Et haec omnia docet etiam Azorius part. 2. lib. 3. cap. 39. quest. 6.

RESOL. XLV.

An Capitulum Sede Vacante possit suppressere Canoniam?
Et an idem dicendum sit de Praelatis Regularium circa beneficia Regularium suarum Ecclesiarum? Ex p. 8. tit. 4. Ref. 50.

1. Respondeo negativè, & ideo Concil. Trident. sess. 24. cap. 15. de Reformat. vltim. particula, Episcopus, non autem Ordinarius, quae latius patet. Existimo huiusmodi facultatem Episcopis tantum, & non aliis convenire, ac proinde Praelatos seculares iurisdictionem habentes quasi Episcopalem, non posse huiusmodi Canoniam suppressere etiam in casibus, quibus Episcopi possunt in sua Diocesi, ita Nicol. Garc. de benef. p. 2. cap. 12. n. 75. & seq. Monet. de distr. quorid. p. 1. cap. 15. num. 301. vbi hinc subdit Collegiatæ Ecclesiae Praelatum hanc suppressionem Praebendarum tenuium facere non posse, licet esset exemptus, & Ecclesiae insignis, idem repetit de commut. vltim. volunt. cap. 12. a num. 124. vbi num. 135. idiptum affirmat de praelatis Regularibus circa beneficia regularia suarum Ecclesiarum.

2. Vnde colligo Capitulum; Sede Vacante, non posse hanc suppressionem facere, vt docent Cuchus infra. major. lib. 2. tit. 9. n. 87. Monaldus consil. 41. n. 5. Sed circa praesentem questionem ne deferas videre Ricciium in praxi part. 4. decis. 135. per totam, vbi solè nostram sententiam confirmat.

RESOL. XLVI.

An Capitulum Sede Vacante possit creare Clericos Salvaticos? Ex p. 8. tit. 4. Ref. 51.

1. Affirmativè respondet Riccius in praxi tom. 4. ref. 227. nata sicuti Episcopus potest creare Clericos salvaticos, illosque servitio Ecclesiae assignare, ita pariter hoc ius competit Capitulo, Sede Vacante, cum illud sit propriè Ordinarius mortuo Episcopo. Novarius in suo opusculo novi p. 4. consil. 1. n. 4. sub rubr. de causis prime in Tom. 111.

stantia coram locorum Ordinariis tractandis, & infra biennium terminandis.

2. Et illud succedit in iurisdictione Praelati mortui: ita quod alter Episcopus vocetur & in illius locum subrogetur, & tanquam subrogatus debet sapere naturam illius. Et huic sententiae, ego etiam adhaereo.

RESOL. XLVII.

An Capitulum Sede Vacante possit providere Penitentiarium tunc temporis vacantem?
Et an Capitulum Sede Vacante, succedat in provisione beneficiorum ad Episcopum spectantem? Ex p. 8. tit. 4. Ref. 52.

1. Respondeo negativè cum Garcia de benef. Sup. hoc in tom. 1. part. 5. et 4. n. 145. vbi sic ait: Inferitur quod occurrente vacatione Penitentiarum, Sede Episcopali Vacante, Capitulum non poterit illam providere, & penitentiarium eligere, esto collatio praebendarum sit communis Episcopi, & Capituli, vel etiam solius Capituli, ex quo electio persona & provisio officij Penitentiarum ad solum Episcopum spectat, vt dictum est, & Capitulum Sede Vacante, non succedit in provisione beneficiorum ad Episcopum spectantem, illas Sede Vacante, & dicitur infra. e. 7. & censuit S. Congregatio super d. 28. ibi, ab Episcopo instituat solo abique consensu Capituli, & etiam ab eodem solo eligatur, & licet vacaret sedes Episcopalis, Capitulum nihil potest, etiam quòd eo tempore Penitentiarium moretur.

2. Sed eius provisio, & electio Penitentiarum spectabit ad Papam privative, stante reservatione regulari secunda Cancellariae de beneficiis ad collationem, praesentationem, electionem, & quamcumque aliam dispositionem liberam Episcoporum pertinentibus, vacantibus de tempore vacationum Episcopatum. Ita Garcia, cui adde Barbosam tract. de Canon. c. 261. num. 3.

RESOL. XLVIII.

An Capitulum Sede Vacante possit facere gratiam?
Et an Capitulum Sede Vacante possit dispensare, & remittere poenas per Episcopum mortuum impositas? Ex p. 8. tit. 4. Ref. 19.

1. Pugnantes ad sunt sententiae circa praesentem questionem; nam Mant. tom. 2. de tacit. convent. lib. 5. tit. 8. num. 11. & Ioan. Bapt. Costa de remed. subisd. remed. 115. n. 2. & de iudic. num. 43. tenent partem negativam. Ratio esse potest, quia facere gratiam post sententiam, est, de reservatis Principi, vt docent Barr. in Lacta, ff. de re iudic. Salyc. in l. cum indulgentia, c. de sen. pass. Boff. in sua praxi tit. de remed. ex sola clement. Princ. num. 41. Accedit, quòd, secundum multos, hoc denegatur Episcopo, ergo multo magis Capitulo. Antecedens asseritur à Bern. Diaz. in pract. can. cap. 137. Foller. in praxi canon. verb. Et si commissi. num. 125. Artam. consil. 23. Bonon. consil. 205.

2. His tamen non obstantibus, contrarium existimo probabilius, propter rationem, pluries in superioribus allatam; quia scilicet, facere gratiam, pertinet ad iurisdictionem ordinariam Episcopi: at in hanc succedit Capitulum, siue iurisdic. sit contentiosa, siue voluntaria, vt diximus, & nullibi reperitur exceptus

LIBRARY
UNIVERSITÄT
MÜNCHEN
D. III. IV. V
E. III